

Araştırma Makalesi/Research Article

Hemşirelik Öğrencilerinin Hemşirelik Bölümüne Aidiyet Duyguları ve İlişkili Faktörlerin Belirlenmesi

Gizem Nur KATI¹, Hilal TÜRK BEN POLAT²

(Geliş Tarihi/Received: 06.04.2025; Kabul Tarihi/Accepted: 01.10.2025)

Özet

Amaç: Bu çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik bölümüne aidiyet duyguları ve ilişkili faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik bölümüne aidiyet duygusu akademik başarı ve mesleki devamlılık açısından önemlidir. Bu nedenle, öğrencilerin mesleğe başlamadan önce bölüme yönelik aidiyet duygularını ve bunu etkileyen faktörleri belirlemek gereklidir.

Yöntem: Tanımlayıcı türdeki araştırma, bir üniversitenin sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümünde öğrenim gören 135 ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf hemşirelik öğrencisi ile yapılmıştır. Veriler, 10-17 Ekim 2024 tarihleri arasında Tanıtıcı Bilgi Formu ve Hemşirelik Bölümüne Aidiyet Duygusu Ölçeği ile Google Formlar aracılığıyla online toplanmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin Hemşirelik Bölümüne Aidiyet Duygusu Ölçeği toplam puan ortalaması $69,99 \pm 10,65$ 'tir. Hemşirelik öğrencilerinin aidiyet duyguları ekonomik durum, Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) tercih sıralaması, mesleği sevmeye ve mesleği isteyerek seçme durumu ile ilişkilidir ($p < 0,05$).

Sonuç: Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik bölümüne aidiyet duyguları yüksek düzeydedir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, öğrenci-öğretim elemanı iletişiminin güçlendirilmesi, klinik ortamlarda mentorluk uygulamalarının desteklenmesi, öğrencilerin eğitim sürecindeki karar alma mekanizmalarına aktif katılımlarının sağlanması ve sosyal destek ağlarının geliştirilmesinin yanı sıra, öğretim elemanlarının öğrencilerin mesleğe olan ilgilerini artırmaya yönelik stratejiler (örneğin rol model olma, mesleğin önemini vurgulama ve motivasyonel destek sağlama) uygulanması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Aidiyet, hemşirelik, öğrenci.

Variables Determination of Sense of Belonging to Nursing School and Related Factors in Nursing Students

Abstract

Objective: In this study, it was aimed to determine nursing students' sense of belonging to the nursing department and related factors. Nursing students' sense of belonging to their department is critical for academic achievement and professional retention. Therefore, it is essential to assess their sense of belonging and the factors influencing it before they enter professional practice.

Method: The descriptive study was conducted with 135 second, third and fourth year nursing students studying in the nursing department of the faculty of health sciences at a university. Data were collected online between October 10 and 17, 2024, through the Descriptive Information Form and the Sense of Belonging to the Nursing Department Scale via Google Forms.

Results: The Sense of Belonging to the Nursing Department Scale mean total score of the students was $69,99 \pm 10,65$. Nursing students' sense of belonging is associated with economic status, Higher Education Institutions Examination (HEIE) preference ranking, liking the profession and willingly choosing the profession ($p < 0,05$).

Conclusion: In this study, nursing students have a high sense of belonging to the nursing department. Based on the findings, it is recommended to strengthen student-faculty communication, support mentorship practices in clinical settings, ensure students' active participation in educational decision-making processes, and enhance social support networks. In addition, faculty members should implement strategies to increase students' interest in the profession, such as serving as role models, emphasizing the value of nursing, and providing motivational support.

Keywords: Belonging, nursing, student.

¹ Arş. Gör., Necmettin Erbakan Üniversitesi Seydişehir Kamil Akkanat Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü. ORCID ID: 0000-0002-8994-0044, e-posta: gizemkati4@gmail.com

² Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi Seydişehir Kamil Akkanat Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü. ORCID ID: 0000-0002-4848-0993, e-posta: hilaltpolat@hotmail.com

GİRİŞ

Aidiyet kavramı, belirli bir bağlam veya grup içerisinde kişinin kabul edilmesi, dahil edilmesi ve değer verilmesi deneyimini ifade eder (Allen ve ark., 2021). Aidiyet duygusu "Kişinin bir sisteme veya çevreye dahil olma deneyimi ve kendisini ait olduğu sistemin veya çevrenin ayrılmaz bir parçası olarak hissetmesi" olarak tanımlanır (Hagerty ve ark., 1992). Aidiyet duygusu güçlü olan kişiler, bulundukları ortamda kendilerini değerli hissederler ve diğer bireylere kolay bir şekilde uyum sağlayabilirler (Patel ve ark., 2023).

Öğrencilerde aidiyet duygusu öğrenme deneyimlerini, güvenlerini ve motivasyonlarını olumlu bir şekilde etkilemektedir (Gilbert ve Brown, 2015; Grobecker, 2016). Hemşirelik öğrencilerinin ise aidiyet duygusu hasta bakımına katılımında (Albloushi ve ark., 2019), öğrenme motivasyonlarının artmasında (Albloushi ve ark., 2019; Teskereci ve Boz, 2019), özgüvenlerinin gelişmesinde (Teskereci ve Boz, 2019; Clarke ve ark., 2020) ve hemşirelik kimliği oluşturmalarında (Ashktorab ve ark., 2017; Albloushi ve ark., 2019; Teskereci ve Boz, 2019) kritik bir öneme sahiptir. Bu yüzden hemşirelik öğrencilerinin mesleğe başlamadan önce eğitimleri süresince hemşirelik bölümüne aidiyet duygularının geliştirilmesi gerekmektedir (Singer ve ark., 2022). Lisans eğitimleri boyunca hemşirelik öğrencilerinin aidiyet duygusunun gelişmesinde stajlarda çıkılan klinik ortamlar (Ashktorab ve ark., 2017), sınıf ortamı (Zumbrunn ve ark., 2014), sınıf arkadaşlarıyla (Gerrard ve Billington, 2014) ve öğretim elemanlarıyla (Squire ve ark., 2024) olan ilişkileri oldukça önemlidir. Ayrıca, öğrencilerin olumlu ve etkili bir klinik deneyim yaşaması güçlü aidiyet duygusu ile mümkündür (Singer ve ark., 2022). Öğrencilerin öğrenme motivasyonlarının artmasında klinik ortamlarda değer görmesi ve kabul edilmesi, güçlü bir aidiyet duygusu oluşturarak öğrencilerin klinik öğrenme deneyimlerini geliştirmesini ve uygulama becerilerine güven duymasını sağlar (Albloushi ve ark., 2019; Clarke ve ark., 2020).

Aidiyet duygusu, yeni mezun hemşirelerin mesleğe uyum sağlamalarına yardımcı olur ve bu durum, ilerleyen süreçte mesleki bağlılıklarını, performanslarını ve iş tatminlerini önemli ölçüde artırır. (Albloushi ve ark., 2019; Baharum ve ark., 2023). Ancak yeterince aidiyet duygusu hissedilmemesi hemşirelerin zamanla kendilerini dışlanmış hissetmelerine, klinik öğrenmeye yönelik isteklerinin azalmasına ve ekibe uyum sağlayamamalarına neden olabilir (Ching ve ark., 2022). İş ortamında meslektaşlarıyla yaşanan çatışmalar aidiyet duygusunun azalmasına neden olarak memnuniyetsizlik oluşturmakta ve hemşirelerin işten ayrılma niyetine yol açmaktadır (Liu ve ark., 2023). Literatürde hemşirelik öğrencilerinin aidiyet duygularının orta (Alkubati ve ark., 2025) ve yüksek düzeylerde (Pamuk Cebeci ve Uslu, 2024; Singer ve ark., 2023; Lindenfeld, 2024; Singer ve ark., 2024) olduğu bildirilmektedir. Mevcut çalışmalar klinik aidiyet ve profesyonel kimlik gelişimine odaklanırken, lisans sürecinde bölüm aidiyetini etkileyen faktörler yeterince incelenmemiştir. Bu nedenle hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik bölümüne olan aidiyet duygularının ve bu duygunun oluşmasında etkili olan faktörlerin mesleklerine başlamadan önce değerlendirmenin gerekli olduğu düşünülmektedir.

Amaç

Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik bölümüne aidiyet duyguları ve ilişkili faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ ve YÖNTEM

Araştırmanın Türü

Tanımlayıcı tipte bir araştırmadır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesinde 2024-2025 güz döneminde ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarında öğrenim gören 204 hemşirelik öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem büyüklüğünü belirlemede Raosoft sample size programı kullanılmıştır (Raosoft, 2020). Örneklem büyüklüğü, %95 güven düzeyi ve %5 hata payı ile 134 kişi olarak hesaplanmıştır (Araştırma 135 hemşirelik öğrencisinin katılımıyla tamamlanmıştır). Araştırmada olasılıklı örnekleme yöntemlerinden basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya gönüllü bir şekilde katılmayı kabul eden, online formlarını eksiksiz dolduran, çalışmanın yapıldığı süre içinde (2024-2025 güz dönemi) hemşirelik bölümünde öğrenim gören ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri dahil edilmiştir. Lisans eğitimlerinin ilk yılında olan hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinde yeterince aidiyet duygusu oluşamayacağı düşünülmüş ve araştırmaya dahil edilmemiştir.

Veri Toplama Araçları

Veriler “Tanıtıcı Bilgi Formu” ve “Hemşirelik Bölümüne Aidiyet Duygusu (HBADÖ) Ölçeği” ile toplanmıştır.

Tanıtıcı Bilgi Formu

İlgili literatür doğrultusunda araştırmacı tarafından hazırlanan form; yaş, cinsiyet, sınıf, ekonomik durum, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, mezun olunan lise, yükseköğretim kurumları sınavı (yks) tercih sırası, mesleği isteyerek seçme ve mesleği sevmek olmak üzere toplamda 10 sorudan oluşmaktadır (Patel ve ark., 2023; Mirhosseini ve ark., 2024).

Hemşirelik Bölümüne Aidiyet Duygusu Ölçeği (HBADÖ)

Ölçek, Patel ve ark. (2023) tarafından geliştirilmiştir (Patel ve ark., 2023). Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması Pamuk Cebeci ve Uslu tarafından (2024) yapılmıştır (Pamuk Cebeci ve Uslu, 2024). Ölçek; hemşirelik öğrencilerinin aidiyet duygularını klinikte hemşirelerle ve öğretim elemanı ile, okulda dersler ve okul arkadaşları arasında değerlendirmek amacı ile geliştirilmiştir. 5'li Likert tipte (1 = kesinlikle katılmıyorum, 2 = katılmıyorum, 3 = kararsızım, 4 = katılıyorum, 5 = kesinlikle katılıyorum) olan ölçek 19 madde ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek puanları 19 ile 95 arasında değişmektedir ve yüksek puanlar hemşirelik okuluna ait olma duygusunun yüksek olduğunu göstermektedir. Orijinal ölçeğin toplam Cronbach alfa (α) değeri 0,920 olarak bildirilmiştir. Alt boyutlara ait Cronbach alfa (α) değerleri ise sırasıyla; klinikte hemşireler ($\alpha = 0,87$), öğretim elemanı ($\alpha = 0,91$), dersler ($\alpha = 0,83$) ve okul arkadaşları ($\alpha = 0,93$) şeklindedir (Pamuk Cebeci ve Uslu, 2024). Bu araştırmada ise ölçeğin genel Cronbach alfa (α) değeri 0,91 olarak bulunmuştur. Alt boyutlara ilişkin Cronbach alfa (α) değerleri; klinikte hemşireler ($\alpha = 0,80$), öğretim elemanı ($\alpha = 0,85$), dersler ($\alpha = 0,77$) ve okul arkadaşları ($\alpha = 0,93$) şeklindedir.

Verilerin Toplanması

Veriler, 10-17 Ekim 2024 tarihleri arasında online (çevrim içi) olarak toplanmıştır. Anketler Google Forms üzerinden öğrencilere sınıf temsilcileri aracılığıyla WhatsApp'tan ulaştırılmıştır. Anketleri cevaplamaya başlamadan önce aydınlatılmış onam sayfası açılmış, katılımcı onam bölümünü onaylaması durumunda anketler açılmıştır. Anketlerin doldurulma süresi yaklaşık 5-10 dakikadır. Hedeflenen örneklemin tamamına ulaşılmıştır. Katılımcıların verilerinin gizliliğinin sağlanması için gerekli önlemler alınmıştır. Toplanan veriler yalnızca araştırmacıların erişebileceği güvenli bir veri tabanı üzerinde saklanmıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin analizi, SPSS 25 (IBM) istatistik programı kullanılarak yapılmıştır (IBM Corporation, Armonk, NY, USA). Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov normallik testi ($n > 50$) ile değerlendirilmiş ve $p > 0.05$ olması durumunda verilerin normal dağılıma uygun olduğu kabul edilmiştir (Pallant, 2020). Tanımlayıcı veriler sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, ortanca, en yüksek değerler ve en düşük değerler ile özetlenmiştir. İki grup arasındaki farkın test edilmesi için normal dağılım sağlamayan verilerde Mann Whitney U testi kullanılmıştır. İki'den çok grup arasında farkın test edilmesi normal dağılım göstermeyen verilerde Kruskal Wallis (KW) testi yapılmıştır. Ölçeğin güvenirliliği Cronbach alfa katsayısı ile değerlendirilmiştir. İstatistiksel anlamlılık düzeyi olarak $p < 0,05$ ve güven aralığı % 95 olarak hesaplanmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın uygulanabilmesi için Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan etik kurul izni (Tarih:18.09.2024, Karar No:813) ve çalışmanın gerçekleştirilmesi için Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığından gerekli uygulama izni (Tarih: 02.10.2024 E-33205045-100-574209) alınmıştır. Ölçeğin kullanım izni sorumlu yazardan e-posta yoluyla alınmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden öğrenciler, araştırmanın amacı hakkında çevrim içi form ile bilgilendirilmiş ve onamları alınmıştır. Sadece gönüllü bir şekilde araştırmaya katılmaya onay veren öğrenciler veri toplama formunu çevrim içi olarak doldurabilmiştir. Bu çalışma Helsinki Bildirgesi'nin etik standartlarına uygun olarak, Gözlemsel Araştırma Raporlama Kriterleri (STROBE)'ne göre hazırlanıp uygulanmış ve raporlanmıştır (Equador 2019).

BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların tanıtıcı özellikleri (n= 135)

Özellikler	Ortalama $\pm$ SS	Min- Max
Yaş	20,88 $\pm$ 1,27	18-24
	n	%
Cinsiyet		
Kadın	118	87,4
Erkek	17	12,6
Sınıf		
2.Sınıf	45	33,3
3. Sınıf	50	37,0
4. Sınıf	40	29,7

Ekonomik durum		
İyi	15	11,1
Orta	102	75,6
Kötü	18	13,3
Anne eğitim durumu		
Okur-yazar değil	17	12,6
İlköğretim	80	59,3
Ortaöğretim	34	25,2
Üniversite ve üzeri	4	2,9
Baba eğitim durumu		
Okur-yazar değil	5	3,7
İlköğretim	45	33,3
Ortaöğretim	70	51,9
Üniversite ve üzeri	15	11,1
Mezun olunan lise türü		
Fen Lisesi	9	6,7
Anadolu Lisesi	96	71,1
Sağlık Meslek Lisesi	7	5,2
İmam Hatip Lisesi	16	11,9
Diğer	7	5,1
YKS tercihlerinde kazandığı bölümü tercih etme sırası		
1-8	88	65,2
9-16	34	25,2
17-24	13	9,6
Hemşirelik mesleğini isteyerek seçme durumu		
Evet	94	69,6
Hayır	41	30,4
Hemşirelik mesleğini sevmeye durumu		
Evet	117	86,7
Hayır	18	13,3

Katılımcıların yaş ortalaması $20,88 \pm 1,27$ olup, %87,4'ü kadın, %37'si üçüncü sınıf öğrencisidir (Tablo 1).

Tablo 2. HBADÖ toplam ve alt boyut puanları, min-max, ortalama ve standart sapma ve cronbach alfa değerleri

	Item no	Items	Med(IQR)	Min	Max	Ortalama $\pm$ SS	Cronbach Alfa
Klinikte Hemşireler	6	1-6	24,00(4,00)	6,00	30,00	23,05 $\pm$ 3,42	0,80
Öğretim Elemanı	2	7-8	8,00(0,00)	2,00	10,00	7,94 $\pm$ 1,30	0,85
Dersler	4	9-12	15,00(3,00)	7,00	20,00	14,49 $\pm$ 2,74	0,77
Okul Arkadaşları	7	13-19	26,00(7,00)	8,00	35,00	24,50 $\pm$ 6,09	0,93
HBADÖ Toplam	19	1-19	72,00(11,00)	27,00	93,00	69,99 $\pm$ 10,65	0,91

IQR=Interquartile range, Med= Medyan, Min= Minimum, Max= Maximum

Katılımcıların HBADÖ toplam ve alt boyut puanları, min-max, ortalama ve standart sapma ve cronbach alfa değerleri Tablo 2 de verilmiştir (Tablo 2). Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puan ortalamaları; klinikte hemşireler

23,05 ± 3,42, öğretim elemanı 7,94 ± 1,30, dersler 14,49 ± 2,74 ve okul arkadaşları 24,50 ± 6,09 olarak belirlenmiştir. HBADÖ Toplam puan ortalaması ise 69,99 ± 10,65'tir.

Tablo 3. Katılımcıların tanıtıcı özelliklerine göre HBADÖ ve alt boyut puanlarının karşılaştırılması (n= 135)

Değişkenler	Klinikte Hemşireler Med(Min-Max)	Öğretim Elemanı Med(Min-Max)	Dersler Med(Min-Max)	Okul Arkadaşları Med(Min-Max)	HBADÖ Toplam Med(Min-Max)
Cinsiyet					
Kadın	24(6-30)	8(4-10)	15(7-20)	26(8-35)	72(27-93)
Erkek	24(14-30)	8(2-10)	14(8-20)	26(12-35)	72(43-89)
	U=897,5	U=894,00	U=811,00	U=861,5	U=950,0
	Z=-,708	Z=1047,00	Z=-1,296	Z=-0,943	Z=-0,352
	p=0,479	p=0,424	p=0,195	p=0,346	p=0,725
Sınıf				2	
2.Sınıf	23(14-27)	8(5-10)	15(7-20)	6(10-35)	72(43-89)
3. Sınıf	24(6-30)	8(5-10)	16(7-20)	25(8-35)	72(27-93)
4. Sınıf	24(16-30)	8(2-10)	15(8-20)	27,5(11-35)	72,5(51-90)
	KW=3,836	KW=0,871	KW=2,407	KW=3,818	KW=1,288
	p=0,147	p=0,647	p=0,300	p=0,148	p=0,525
Ekonomik durum					
Kötü	23,5(6-30)	7,5(2-10)	14(7-20)	19(9-34)	64(27-89)
Orta	24(15-30)	8(5-10)	15(7-20)*	26(8-35)*	72(41-93)
İyi	22(16-26)	8(4-10)	15(7-20)	28(15-35)*	73(45-90)
	KW=1,110	KW=2,628	KW=6,598	KW=8,760	KW=4,026
	p=0,574	p=0,269	p=0,037	p=0,013	p=0,134
Anne eğitim durumu					
Okur-yazar değil	24(14-28)	8(4-10)	16(9-20)	28(11-35)	71(43-91)
İlköğretim	24(15-30)	8(2-10)	15(7-20)	25(8-35)	72(41-92)
Ortaöğretim	24(6-29)	8(5-10)	15(7-20)	26(9-35)	73(27-89)
Üniversite ve üzeri	23(17-30)	8(7-10)	15,5(14-20)	28(18-33)	74,5(56-93)
	KW=0,197	KW=1,325	KW=2,433	KW=3,277	KW=1,847
	p=0,978	p=0,723	p=0,488	p=0,351	p=0,605
Baba eğitim durumu					
Okur-yazar değil	20(18-26)	9(4-10)	15(9-20)	26(11-35)	65(55-91)
İlköğretim	24(17-30)	8(5-10)	15(7-20)	26(8-35)	72(41-93)
Ortaöğretim	23,5(6-30)	8(2-10)	15(7-20)	25(9-35)	70(27-92)
Üniversite ve üzeri	24(15-29)	8(7-10)	15(8-19)	27(14-33)	73(49-84)
	KW=3,353	KW=5,612	KW=1,523	KW=2,411	KW=2,843
	p=0,340	p=0,132	p=0,667	p=0,492	p=0,416
Mezun olunan lise türü					
Fen Lisesi	21(15-24)	8(5-9)	15(9-19)	25(14-28)	69(49-76)
Anadolu Lisesi	24(6-30)	8(2-10)	15(7-20)	26(9-35)	72(27-93)
Sağlık Meslek Lisesi	24(19-27)	8(7-10)	15(9-17)	23(17-28)	68(58-76)
İmam Hatip Lisesi	24(17-26)	8(5-10)	14,5(10-16)	25,5(10-30)	71(49-76)
Diğer	23(18-24)	8(4-8)	15(7-16)	25(8-33)	70(41-73)
	KW=9,262	KW=3,162	KW=2,984	KW=1,970	KW=4,816
	p=0,055	p=0,531	p=0,561	p=0,741	p=0,307
YKS tercihlerinde kazandığı bölümü tercih etme sırası					
1-8	24(16-30)	8(5-10)*	16(7-20)*	26(10-35)	73(45-93)
9-16	22,5(6-30)	8(2-10)	14,5(7-18)	26,5(8-33)	69(27-86)
17-24	23(16-26)	8(4-10)	14(9-19)	28(12-35)	69(51-86)
	KW=5,486	KW=6,844	KW=9,878	KW=2,994	KW=5,229
	p=0,064	p=0,033	p=0,007	p=0,224	p=0,073

Hemşirelik mesleğini isteyerek seçme durumu					
	24(15-30)	8(2-10)	15(7-20)	26(8-35)	72(41-93)
Evet	23(6-30)	8(4-10)	15(7-20)	26(9-35)	71(27-89)
Hayır	U=1556,5 Z=-1,793 p=0,073	U=1456,0 Z=-2,465 p=0,014	U=1613,5 Z=-1527 p=0,127	U=1795,0 Z=-0,632 p=0,527	U=1565,0 Z=-1,735 p=0,083
Hemşirelik mesleğini sevmeye durumu					
	24(15-30)	8(5-10)	15(7-20)	26(8-35)	73(41-93)
Evet	21,5(6-30)	7(2-10)	11,5(7-20)	23,5(9-34)	64,5(27-89)
Hayır	U=677,00 Z=-2,462 p=0,014	U=521,50 Z=-3,763 p=0,000	U=546,0 Z=-3,341 p=0,001	U=888,5 Z=-1,070 p=0,285	U=534,50 Z=-3,361 p=0,001

U/Z: Mann Whitney U, KW: Kruskal Wallis,* Farkı oluşturan grup.

Ekonomik durumlarını orta olarak ifade eden katılımcıların, kötü olarak ifade edenlere göre dersler alt boyutu puanları anlamlı yüksektir ($p<0,05$). Ekonomik durumlarını iyi ve orta olarak ifade eden katılımcıların, kötü olarak ifade edenlere göre okul arkadaşları alt boyutu puanları anlamlı yüksektir ($p<0,05$) (Tablo 3).

YKS tercihlerini 1-8 ile yapanların 17-24 yapanlara göre öğretim elemanı alt boyutu puanları anlamlı yüksektir ($p<0,05$). YKS tercihlerini 1-8 ile yapanların 9-16 yapanlara göre dersler alt boyutu puanları anlamlı yüksektir ($p<0,05$) (Tablo 3).

Hemşirelik mesleğini isteyerek seçen katılımcıların, istemeyerek seçenlere göre öğretim elemanı alt boyutu puanları anlamlı yüksektir. Hemşirelik mesleğini seven katılımcıların, sevmeyenlere göre okul arkadaşları alt boyutu hariç diğer alt boyut ve toplam ölçek puanları anlamlı yüksektir ($p<0,05$) (Tablo 3).

Cinsiyet, sınıf, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, mezun olunan lise türü ile HBADÖ toplam ve alt boyut puanları arasında anlamlılık yoktur ($p>0,05$) (Tablo 3).

TARTIŞMA

Ölçekten alınabilecek puanlar 19 ile 95 arasında değişmekte olup, yüksek puanlar hemşirelik bölümüne yönelik aidiyet duygusunun arttığını göstermektedir. Araştırma sonucunda hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik bölümüne aidiyet duygusu ortalama $69,99 \pm 10,65$ puan ile yüksek düzeyde saptanmıştır. Benzer araştırmalarda hemşirelik öğrencilerinin aidiyet duygularının yüksek olması bulgumuzu destekler niteliktedir (Pamuk Cebeci ve Uslu, 2024; Singer ve ark., 2023; Lindenfeld, 2024; Singer ve ark., 2024). Ayrıca, öğrencilerin aidiyet duygusu orta düzeyde bulunmuştur (Alkubati ve ark., 2025). Hemşirelik öğrencilerinin aidiyet duygusunun yüksek olması, mesleğine ve eğitim aldıkları hemşirelik bölümüne karşı güçlü bir bağlılık duyduklarını düşündürmektedir. Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin %69,6'sının mesleği isteyerek seçmesi ve %86,17'sinin mesleğini sevdiğini ifade etmesi aidiyet duygularını da olumlu yönde etkilediği düşünülmektedir. Yüksek aidiyet duygusu öğrencilerin lisans eğitim süreçlerinde öğrenmede daha aktif ve motive olmalarını sağlayabilir, aynı zamanda öğrencilerin mesleğe başladıklarında meslektaşlarıyla iş birliği içinde çalışabilmesini ve kendilerini ekibin bir parçası olarak görebilmesini sağlayabilir.

Araştırma sonuçlarımıza göre ekonomik durum hemşirelik öğrencilerinin aidiyet duygularını etkilemiştir. Ekonomik durumları kötü olan öğrencilerin aidiyet duyguları dersler ve okul arkadaşları alt boyutlarında anlamlı düşüktür. Bulgumuza benzer olarak ekonomik durumu zayıf öğrencilerin mesleğe olan bağlılıkları azalarak aidiyet duygularını olumsuz etkilediği bulunmuştur (Dos Santos, 2020). Yapılan bir çalışmada ek işte çalışan hemşirelik öğrencilerinin aidiyet duyguları arasında anlamlı ilişki olmadığı bildirilirken (Grobeck, 2016) ek işte çalışan üniversite öğrencilerin aidiyet duyguları arasında anlamlı ilişki olduğu bildirilmiştir (Vázquez ve ark., 2024). Ekonomik açıdan sorunu olmayan öğrenciler, eğitimlerine daha fazla odaklanarak hemşirelik bölümüne aidiyet duygularını güçlendirebilirken, ekonomik zorluk yaşayan öğrenciler iş ve eğitim dengesini kurmakta zorlanabileceği için okul arkadaşlarıyla ilişkisi bozularak aidiyet duyguları zamanla zayıflayabilir.

Araştırmada, hemşirelik öğrencilerinin aidiyet duyguları YKS tercih sıralamasından etkilenmiştir. Hemşirelik bölümünü YKS tercihlerinin 1-8 gibi ilk tercihlerinde yapan öğrencilerin öğretim elemanları ve dersler alt boyutlarında aidiyet duyguları son tercihlerinde yapanlara göre anlamlı yüksektir. Öğrencilerin YKS tercihlerinde genellikle en fazla istedikleri ve yapmak istedikleri meslekleri ilk sıralarda tercih etmeleri bu bulgu ile örtüşmektedir. Literatürde öğrencilerin hemşirelik bölümünü tercih sırası ile aidiyet duyguları arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaya rastlanmamıştır. Yapılan bir çalışmada öğrencilerin tercih sırasının hemşirelik mesleğine yönelik tutumunu etkilemediği bulunmuştur (Zencir, 2016). Tercih sıralamasında istek dışı hemşirelik bölümüne yerleşme durumu, öğrencilerin mesleklerine karşı olumsuz bir tutum geliştirmelerine ve aidiyet duygularının zayıflamasına yol açabilir. Bu durum, öğrencilerin mesleki bağlılıklarını olumsuz yönde etkileyebilir.

Araştırmada, hemşirelik mesleğini isteyerek seçen öğrencilerin öğretim elemanı boyutundaki aidiyet duygularının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu bulgu, mesleği isteyerek seçmenin öğrencilerin hemşireliğe yönelik tutumlarını olumlu etkilediğini gösteren bir çalışma ile paralellik göstermektedir (Zencir, 2016). Hemşirelik mesleğinin standartları ve etiği, öğrencilerin değer, inanç, tutum ve davranışlarını şekillendirerek aidiyet ve bağlılık duygusunu güçlendirir (Zou ve ark., 2024). Güçlü bir mesleki kimlik, öğrencilere mesleğe yönelik anlam, aidiyet ve yeterlilik hissi kazandırmakta ve özgüvenlerini artırmaktadır (Gao ve ark., 2022). Öte yandan, klinik uygulamalarda öğretim elemanlarıyla etkileşimin azalması aidiyet duygusunu zayıflatabilmektedir (Grobeck, 2016; Squire ve ark., 2024). Bu doğrultuda, mesleği isteyerek seçen öğrencilerin öğretim elemanlarıyla daha güçlü ilişkiler geliştirebildiği ve bunun da bölüm aidiyetini artırdığı söylenebilir. Buna karşılık, mesleği istemeden seçen öğrencilerde motivasyon eksikliği, mesleğe yabancılaşma ve akademik kaygılar aidiyet duygusunun düşük olmasına yol açabilir. Bu nedenle, özellikle mesleğe isteksiz başlayan öğrenciler için öğretim elemanları rehberliğinde oryantasyon ve mentorluk uygulamalarının geliştirilmesinin, öğrencilerin hem bölüme hem de mesleğe yönelik aidiyet duygularını güçlendirmede önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada, hemşirelik mesleğini seven öğrencilerin sevmeyenlere göre okul arkadaşları alt boyutu hariç, klinikte hemşireler, öğretim elemanı ve HBADÖ toplam aidiyet duygularının anlamlı derecede yüksek olduğu

bulunmuştur. Bu bulgu, mesleği sevmenin öğrencilerin akademik motivasyonlarını artırarak öğretim elemanları ve klinik hemşirelerle daha güçlü ilişkiler geliştirmelerine katkı sağladığını göstermektedir. Nitekim aidiyet duygusunun gelişmesi, öğrencilerin mesleki kimlik oluşturmalarında, özgüven kazanmalarında ve mesleki başarılarının artmasında kritik bir etkidir (Squire ve ark., 2024). Ayrıca, aidiyet duygusu öğrencilerin akademik performanslarını ve klinik uygulamalara katılım düzeylerini yükseltmektedir (Singer ve ark., 2022; Squire ve ark., 2024). Olumlu ve kapsayıcı klinik ortamlarda çalışan öğrencilerin kendilerini daha çok dahil edilmiş ve öğrenmeye motive olmuş hissettikleri görülmüştür (Albloushi ve ark., 2019). Bu açıdan, hemşirelik mesleğini seven öğrencilerin öğretim elemanları ve klinik hemşirelerle daha kapsayıcı bir öğrenme ortamı oluşturabilmeleri, aidiyet duygularını güçlendirmelerine katkıda bulunabilir. Öte yandan, mesleği sevmek sadece öğretim elemanı ve klinik hemşire alt boyutlarını değil, öğrencilerin meslektaş ilişkilerine bakışlarını ve klinik uygulamalara katılım istekliliklerini de olumlu etkileyerek bölüm aidiyetinin farklı boyutlarında güçlenmeye yol açtığını düşündürmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, bir üniversitenin hemşirelik bölümünde ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrenciler ile yapılmış olmasından dolayı tüm evrene genellenemez. Örnekleminin büyük çoğunluğu kadın hemşirelik öğrencilerinden oluştuğu için örnek çeşitliliği açısından bir sınırlama bulunmaktadır. Öğrencilerin ölçek sorularına verdikleri yanıtların kendi öz bildirimlerine dayanması diğer bir sınırlılığı oluşturmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonucuna göre, hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik bölümüne aidiyet duyguları yüksek düzeyde bulunmuştur. Aidiyet duygusu, ekonomik durum, YKS tercih sıralaması, mesleği sevmek ve mesleği isteyerek seçme durumundan etkilenmektedir. Bu doğrultuda, öğrencilerin aidiyet duygusunu artırmak için, teorik dersler ve klinik uygulamalara aktif katılımları öğretim elemanları ve klinik hemşireler tarafından desteklenmelidir. Araştırma sonuçları, hemşirelik öğrencilerinin aidiyet duygusunu etkileyen faktörlerin belirlenmesi açısından önemli olup, katkıda bulunan veya engelleyici unsurların anlaşılmasına yardımcı olmaktadır. Sonuçlar, olumlu bir öğrenme ortamının teşvik edilmesi ve aidiyet duygusunun güçlendirilmesi için stratejiler geliştirilmesine rehberlik etmektedir. Bu kapsamda; öğrenci-öğretim elemanı etkileşiminin güçlendirilmesi, klinik ortamlarda mentorluk uygulamalarının yaygınlaştırılması, öğrencilerin karar alma süreçlerine katılımının teşvik edilmesi ve sosyal destek gruplarının oluşturulmasının yanı sıra, öğretim elemanlarının öğrencilerin mesleğe olan ilgilerini artıracak yöntemler (rol model olma, mesleğin değerini vurgulama, motivasyonel destek sağlama vb.) geliştirmesi önerilmektedir. Böylece öğrencilerin mesleğe yönelik ilgilerinin artması, aidiyet duygularının da güçlenmesine katkı sağlayacaktır.

Çıkar Çatışması

Araştırma kapsamında yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Yazarlık katkısı

Çalışma fikri: Gizem Nur KATI, Hilal TÜRK BEN POLAT

Tasarım: Gizem Nur KATI, Hilal TÜRK BEN POLAT

Veri toplama: Gizem Nur KATI, Hilal TÜRK BEN POLAT

Sonuçların analizi ve yorumlanması: Gizem Nur KATI, Hilal TÜRK BEN POLAT

Taslak çalışmayı hazırlama: Gizem Nur KATI, Hilal TÜRK BEN POLAT

Eleştirel inceleme: Hilal TÜRK BEN POLAT

Teşekkür

Araştırmaya katılan öğrencilere teşekkür ederiz.

Finansal Destek

Araştırma için herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

KAYNAKLAR

- Albloushi, M., Ferguson, L., Stamler, L., Bassendowski, S., Hellsten, L., & Kent-Wilkinson, A. (2019). Saudi female nursing students' experiences of sense of belonging in the clinical settings: A qualitative study. *Nurse Education in Practice*, 35, 69–74. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2019.01.003>
- Alkubati, S. A., Al-Qalah, T., Salameh, B., Loutfy, A., Almagharbeh, W. T., Pasay-An, E., Hendy, A., Zoromba, M. A., El-Gazar, H. E., Elbiaa, M. A., & Elsayed, S. M. (2025). The mediating effect of belongingness on the relationship between perceived stress and clinical learning environment and supervision among nursing internship students. *BMC nursing*, 24(1), 577. <https://doi.org/10.1186/s12912-025-03222-6>
- Allen, K. A., Kern, M. L., Rozek, C. S., McInerney, D., & Slavich, G. M. (2021). Belonging: A review of conceptual issues, an integrative framework, and directions for future research. *Australian Journal of Psychology*, 73(1), 87–102. <https://doi.org/10.1080/00049530.2021.1883409>
- Ashktorab, T., Hasanvand, S., Seyedfatemi, N., Salmani, N., & Hosseini, S. V. (2017). Factors affecting the belongingness sense of undergraduate nursing students towards clinical setting: A qualitative study. *Journal of Caring Sciences*, 6(3), 221–235. <https://doi.org/10.15171/jcs.2017.022>
- Baharum, H., Ismail, A., McKenna, L., Mohamed, Z., Ibrahim, R., & Hassan, N. H. (2023). Success factors in adaptation of newly graduated nurses: A scoping review. *BMC Nursing*, 22(1), 125. <https://doi.org/10.1186/s12912-023-01178-1>
- Ching, H. Y., Fang, Y. T., & Yun, W. K. (2022). How new nurses experience workplace belonging: A qualitative study. *SAGE Open*, 12(3), 21582440221119471. <https://doi.org/10.1177/21582440221119471>
- Clarke, J., Van der Riet, P., & Bowen, L. (2020). Nurses and undergraduate student nurses' experiences in collaborative clinical placement programs in acute hospitals: An integrative literature review. *Nurse Education Today*, 95, 104578. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2020.104578>
- Dos Santos, L. M. (2020). How does COVID-19 pandemic influence the sense of belonging and decision-making process of nursing students: The study of nursing students' experiences. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(15), 5603. <https://doi.org/10.3390/ijerph17155603>

- Equator Network. (2019). The strengthening the reporting of observational studies in epidemiology (STROBE) statement: Guidelines for reporting observational studies. <https://www.equator-network.org/reporting-guidelines/strobe/>
- Gao, Z., Wei, X., Yang, L., et al. (2022). Mediating role of career self-efficacy between clinical learning environment and professional identity in nursing students. *Journal of Advanced Nursing*, 78(4), 1012–1019. <https://doi.org/10.1111/jan.15058>
- Gerrard, S., & Billington, J. (2014). The perceived benefits of belonging to an extra curricular group within a pre-registration nursing course. *Nurse Education in Practice*, 14(3), 253–258. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2013.10.010>
- Gilbert, J., & Brown, L. (2015). The clinical environment—Do student nurses belong? A review of Australian literature. *The Australian Journal of Advanced Nursing*, 33(1), 23–28.
- Grobecker, P. A. (2016). A sense of belonging and perceived stress among baccalaureate nursing students in clinical placements. *Nurse Education Today*, 36, 178–183. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2015.09.015>
- Hagerty, B. M. K., Lynch-Sauer, J., Patusky, K. L., Bouwsema, M., & Collier, P. (1992). Sense of belonging: A vital mental health concept. *Archives of Psychiatric Nursing*, 6(3), 172–177.
- Lindenfeld, M. (2024). Belongingness of nursing students who identify as men. *Teaching and Learning in Nursing*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1016/j.teln.2024.03.004>
- Liu, Y., Duan, Y., & Guo, M. (2023). Turnover intention and its associated factors among nurses: A multi-center cross-sectional study. *Frontiers in Public Health*, 11, 1141441. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2023.1141441>
- Mirhosseini, S., Sharif-Nia, H., Esmaceli, M., Ameri, F., Khosravi, H., Abbasi, A., & Ebrahimi, H. (2024). Psychometric evaluation of the Persian version of the Sense of Belonging in Nursing School (SBNS): A quantitative and cross-sectional design. *BMC Nursing*, 23(1), 73. <https://doi.org/10.1186/s12912-024-01189-5>
- Pallant, J. (2020). *SPSS Survival Manual: A Step by Step Guide to Data Analysis using IBM SPSS* (7th ed.). Maidenhead: Open University Press.
- Pamuk Cebeci, S., & Uslu, E. (2024). The sense of belonging in nursing school scale: Turkish validity and reliability study: Methodological study. *Turkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences*, 16(2), 413–420. <https://doi.org/10.5336/nurses.2023-95742>
- Patel, S. E., Chrisman, M., & Bennett, K. (2023). Development and psychometric testing of the sense of belonging in nursing school scale. *Journal of Nursing Measurement*, 31(1), 19–29. <https://doi.org/10.1891/JNM-D-21-00006>
- Raosoft Inc. (2020). Sample size calculator. <http://www.raosoft.com/samplesize.html>
- Singer, D. L., Sapp, A., & Baker, K. A. (2022). Belongingness in undergraduate/pre-licensure nursing students in the clinical learning environment: A scoping review. *Nurse Education in Practice*, 64, 103422. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2022.103422>
- Singer, D. L., Zhang, Y., Baker, K. A., & Walker, D. (2024). Modifiable factors contributing to belongingness of undergraduate nursing students in the clinical learning environment: An exploratory study. *Nurse Education Today*, 133, 106065. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2024.106065>
- Singer, D., Walker, D., & Zhang, Y. (2023). Adaptation and preliminary validation of the US version of the belongingness scale—clinical placement experience: A pilot study. *Teaching and Learning in Nursing*, 18(1), 16–23. <https://doi.org/10.1016/j.teln.2022.08.004>
- Squire, D., Gonzalez, L., & Shayan, C. (2024). Enhancing sense of belonging in nursing student clinical placements to advance learning and identity development. *Journal of Professional Nursing*, 51, 109–114. <https://doi.org/10.1016/j.profnurs.2024.01.007>
- Teskereci, G., & Boz, İ. (2019). "I try to act like a nurse": A phenomenological qualitative study. *Nurse Education in Practice*, 37, 39–44. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2019.04.009>

- Vázquez, A., Alba, B., Lois, D., García-Ael, C., & Bustillos, A. (2024). The role of subjective socioeconomic status in predicting academic performance: Exploring the mediating influence of sense of belonging among students in a distance learning university. *Spanish Journal of Psychology*, 27, e9. <https://doi.org/10.1017/SJP.2024.10>
- Zencir, G. (2016). Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleğine yönelik tutumları ile hemşirelik tercihi arasındaki ilişki: Türkiye örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(2), 30–37.
- Zou, L., Xie, Z., Tan, M., Ou, Q., & Liao, M. (2024). The effect of professional identity on nursing academic achievement: The chain mediating effect of general self-efficacy and learning engagement. *BMC Medical Education*, 24(1), 1014. <https://doi.org/10.1186/s12909-024-04952-8>
- Zumbrunn, S., McKim, C., Buhs, E., & Hawley, L. R. (2014). Support, belonging, motivation, and engagement in the college classroom: A mixed method study. *Instructional Science*, 42(5), 661–684. <https://doi.org/10.1007/s11251-014-9310-0>